

Sygn. akt VI U 1520/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 maja 2015 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2015 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołań:(...) z siedzibą w S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 21 lutego 2014 r., numer 156, 157, 160, 158

w sprawie: (...) Spółki z o. o. z siedzibą w S.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

z udziałem osób zainteresowanych A. M., D. M., M. Z., M. S. i (...) Spółki z o. o. z siedzibą w B.

o podstawę wymiaru składek

- 1) zmienia zaskarżone decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. w ten sposób, że do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne z tytułu zatrudnienia zainteresowanych A. M., D. M., M. Z. i M. S. w (...) Spółce z o. o. z siedzibą w S. nie podlegają wliczeniu wynagrodzenia uzyskane przez tych zainteresowanych z tytułu realizacji umów zlecenia łączących ich ze Spółką z o. o. (...) z siedzibą w B.,
- 2) zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. na rzecz odwołującej (...) Spółki z o. o. z siedzibą w S. kwotę 780 (siedemset osiemdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Na oryginalne właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Zaskarżonymi decyzjami ZUS ustalił wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne za wskazane w decyzjach okresy zainteresowanych A. M., D. M., M. Z. i M. S. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy pracę u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w S. doliczając do podstawy wymiaru składek wynagrodzenia z tytułu umów zlecenia zawartej przez w/w zainteresowanych z (...) Sp. z o.o.

Uzasadniając powyższe decyzje organ ubezpieczeniowy powołał się na brzmienie art. 8 ust. 1 i 2a oraz art. 18 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych /tekst jednolity Dz. U. z 2009r. nr 205, poz. 1585 ze zm./ i par. 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18.12.1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe /Dz. U. z 1998r., nr 161, poz. 1106 ze zm./.

Organ rentowy wskazał, że podczas przeprowadzonej kontroli u płatnika- (...) Sp. z o.o. ustalono, iż płatnik składek zawarł umowę o współpracę ze Spółką (...). Jednocześnie ubezpieczeni, tj. pracownicy (...) byli zatrudniani przez (...) Sp. z o.o. na podstawie umowy zlecenia. Przy czym rzeczywistym beneficjentem świadczonych przez nich usług był (...). W ocenie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w/w/ zainteresowani wykonujący pracę na podstawie umów zlecenia byli pracownikami w rozumieniu art. 8 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Organ rentowy powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009r., sygn. II UZP 6/09, zgodnie z którą, pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z osobą trzecią jest płatnikiem składek z tytułu tej umowy.

Odwołanie od powyższych decyzji wniosła Spółka z o.o. (...), domagając się zmiany zaskarżonych decyzji i stwierdzenia, że do podstawy wymiaru składek A. M., D. M., M. Z. i M. S. nie podlegają wliczeniu wynagrodzenia uzyskane z tytułu umów zlecenia zawartych przez w/w z (...) Sp. z o.o. Odwołująca wniosła ponadto o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Uzasadniając wniesione odwołania (...) Sp. z o.o. wskazała na błędne ustalenia stanu faktycznego dokonane przez ZUS poprzez uznanie, iż ubezpieczeni w ramach umów zlecenia zawartych z podmiotem trzecim tj. (...) Spółką z o.o. świadczyli pracę na rzecz pracodawcy tj. (...) Sp. z o.o. Odwołująca przyznała jako okoliczność bezsporną pozostawanie we współpracy na podstawie umowy z dnia 1 lutego 2011 r. ze Spółką z o.o. (...). Na mocy tej umowy Spółka (...) zobowiązała się wobec Spółki (...) do zapewnienia jej do dyspozycji pracowników lub osób zatrudnianych na podstawie innych umów przez (...). Współpracę w powyższym zakresie potwierdzają także wystawiane faktury za okres od lutego 2011 r. do kwietnia 2013 r. Interpretacja postanowień umowy z dnia 1 lutego 2011 r. dokonana przez organ rentowy jest jednak w ocenie skarżącej wybiórcza i nieprawidłowa. W/w zainteresowani są bowiem pracownikami płatnika składek, jednak usługi do których świadczenia zobowiązali się na podstawie umów zlecenia wykonywane były na rzecz Spółki z o.o. (...), a nie Spółki (...). Nie istnieją tym samym żadne podstawy do wiązania umowy o współpracy łączącej obie Spółki z niezależnymi od niej umowami zlecenia zawieranymi przez pracowników. Stanowisko organu rentowego co do wzajemnego powiązania tych umów i zastosowanie przez ZUS art. 8 ust. 2a było nieprawidłowe.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o oddalenie wniesionych odwołań, powołując się ponownie na okoliczności przytoczone w uzasadnieniu zaskarżonych decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje :

(...) Sp. z o.o. w S. zawarła ze spółką z o.o. (...) (obecnie (...) spółka) umowę, na mocy której druga z wymienionych spółek miała zapewnić do dyspozycji (...) pracowników w celu realizacji umów z kontrahentami. Spółka (...) prowadzi działalność gospodarczą w zakresie 82 przedmiotów wpisanych w rejestrze przedsiębiorców KRS. Wśród kontrahentów spółki znajduje się 136 podmiotów, w tym osób prawnych, jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej oraz państwowych jednostek organizacyjnych. Wśród kontrahentów spółki (...) znajduje się (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K., (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T.(...), Cementownia (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K., (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S., (...) S.A. z siedzibą w T., Zakład (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K., (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P..

Zainteresowani są pracownikami płatnika składek, jednak usługi do których świadczenia zobowiązali się na podstawie umów zlecenia wykonywane były na rzecz z spółki z o.o. (...) (obecnie (...)), a nie Spółki (...). Umowy zlecenia zwarte z zainteresowanymi w żaden sposób nie wiążą się z umową o współpracy między (...) (obecnie (...)) a (...). Zainteresowani A. M., D. M. i M. Z. są doświadczonymi kierownikami nadzoru z branży. Na obiektach, na których zainteresowani wykonywali w ramach zlecenia dozór zatrudnieni byli rdzenni pracownicy (...) odpowiedzialni za nadzór nad tymi ekipami. Zainteresowani mieli raz czy dwa razy w miesiącu kontrolować całość jako niepowiązani z pracownikami tam zatrudnionymi, nie znający kierowników itd. Celem zatrudnienia zainteresowanych było zapewnienie obiektywnego nadzoru (bez powiązań osobowych) na danym obiekcie. Wymienione Spółki współpracują ze sobą od kilka lat. (...) jest wykonawcą usług dla (...) w zakresie szukania i dostarczania pracowników dla (...). (...) działało na rzecz (...) na zasadzie agencji pracy tymczasowej.

Zainteresowana M. S. pracowała zarówno w (...) (w połowie wymiaru czasu pracy) jak i w spółce (...) jako pielęgniarka wykonując na rzecz pracowników każdej ze spółek usługi pielęgniarstwa i rejestrując je w specjalnym zeszycie. W zależności od dolegliwości pacjenta wykonywała jakiś zabieg. Czynności w ramach stosunku pracy i czynności wynikające z umowy zlecenia wykonywała w tym samym gabinecie w godzinach od 8.00 do 15.00. Nie było rozgraniczenia godzinowego co do przyjmowania pracowników obu Spółek. W Spółce (...) zainteresowana otrzymywała umówione wynagrodzenie. Natomiast w Spółce (...) umówione wynagrodzenie za cały miesiąc wynosiło 50 złotych.

Zainteresowany D. M. zatrudniony był w (...) na czas określony od 1.01.2011 r. do 31.12.2012 r. W ramach tej umowy wykonywał obowiązki kierownika biura i kierownika nadzoru. Jako kierownik biura wykonywał grafiki służb ochrony Spółki (...), a jako kierownik nadzoru kontrolował pracę pracowników ochrony na terenie K.. Jako pracownik w okresie objętym decyzją obsługiwał tylko i wyłącznie rejon K. i kontrolował pracę pracowników zatrudnionych w Spółce (...). Przedstawiciel Spółki (...) zaproponował zainteresowanemu współpracę polegającą na kontroli doraźnej pracowników spółki (...), którzy wykonywali swoje czynności na terenie (...) na terenie P.. Zainteresowany mieszka pod K.. Przeważnie raz, dwa razy w miesiącu w weekend, w godzinach popołudniowych realizował umowę zlecenia i na terenie obiektu (...) w P. i kontrolował zachowanie pracowników ochrony Spółki (...), ich trzeźwość, umundurowanie, porządek i wypełnianie książki służb. Sporządzałem kilka razy raporty z tych kontroli. Te raporty przekazywałem do Spółki (...). Jego praca w ramach umowy o pracę różniła się od pracy w ramach umowy zlecenia specyfikacją pracy.

Zainteresowany A. M. pracował w Spółce (...) do czerwca 2012 r. Był zatrudniony na stanowisku kierownika nadzoru i kierownika biura. Zajmował się kontraktem firmy (...) z firmą (...) w B.. Nadzorował pracę sprzątaczek oraz osób zatrudnionych przez firmę (...) przy załadunku wapna. Świadczył pracę od 7.00 do 15.00. Zainteresowany mieszka we W.. Ze Spółką (...) zawarł umowę zlecenia na okres 3 miesięcy. W ramach tej umowy kontrolował pracę sprzątaczek na terenie N. w M. w pobliżu K.. Przyjeżdżał tam dwa razy w miesiącu w godzinach popołudniowych i sprawdzał jakość pracy sprzątaczek, ich ubiór i zgodność z zasadami bhp. Sprzątaczkę pracowały w firmie (...). Zainteresowany sporządzał raporty nazwane protokołem kontroli obiektu, które wysyłał do Spółki (...). Jako pracownik (...) zainteresowany podlegał prezesowi odwołującej - A. C. a sprawozdania z umowy zlecenia wysyłałem na sekretariat Spółki (...).

Zainteresowany M. Z. pracował w Spółce (...) do 30.11.2012 r. jako kierownik biura. Sporządzał grafiki służby, kontrolował prawidłowość wykonania zadań przez pracowników ochrony i pracowników firmy (...) sprzątających na terenie G. oraz w hurtowni (...) na terenie D. w województwie (...). Zainteresowany mieszka w G.. Zainteresowany pracował od 7.00 do 15.00, podlegał organizacyjnie Oddziałowi B. i A. K.. W ramach umowy zlecenia zainteresowany wykonywał kontrolę pracowników ochrony zatrudnionych przez Spółkę (...) na terenie (...) w K., dzielnicy G.. Z reguły w godzinach popołudniowych dwa, trzy razy w miesiącu sprawdzał stan umundurowania stan trzeźwości i prawidłowość wykonywania zadań. W ramach umowy zlecenia zainteresowany świadczył czynności na rzecz Spółki (...). I składał raporty ustne prezesowi N..

Aktualny (od lipca 2013 r.) prezes (...) M. P. nie zajmuje żadnej funkcji w (...). Spółka (...) jest osobnym podmiotem, nie powiązany kapitałowo ani osobowo z (...)

dowody: akta ZUS, umowy zlecenia (k.95-98, 155-157) protokoły odbioru obiektu (k.99-107), zeznania zainteresowanych M. S. (k. 145-146 akt), D. M. (k. 146-147 akt), A. M. (147), M. Z. (k.147-148), akta osobowe zainteresowanych dołączone do akt sprawy, zeznania zainteresowanego M. P. (k. 72-73 akt), zeznania prezesa odwołującej A. C. (71-72), odpisy (...) Sp. z o.o.(k. 6-14 akt) odpis (...) Sp. z o.o.(k. 22-23 akt), lista podmiotów współpracujących z (...) (k81-84 akt), lista podmiotów współpracujących z (...) (k94akt), zeszyt usług pielęgniarstwa (koperta k.165), umowa o współpracy(k.53-56)

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów z akt sprawy, akt osobowych zainteresowanych, zeznań zainteresowanych i prezesa odwołującej spółki, którym jako spójnym i uzupełniającym się wzajemnie dał wiarę.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 8 ust. 2 a ustawy z dnia 17 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz.U. z 2009r. , nr 205, poz 1585 ze zm.) - za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub, jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. W myśl art. 18 powyższej ustawy - podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i pkt 18a stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12. W przypadku ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 2a, w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uwzględnia się również przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło. Zgodnie natomiast z art. 20 ust. 1 tej ustawy podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3. Natomiast zgodnie z art. 81 ust. 1, 5 i 6 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych - do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pracowników stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób. Ponadto podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe finansowane przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, potrąconych przez płatników ze środków ubezpieczonego, zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych. Przy ustalaniu podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne nie stosuje się wyłączeń wynagrodzeń za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną. Na podstawie art. 104 ust. 1 pkt. 1 a ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008r. Nr 69, poz. 415 ze zm.) - pracodawcy opłacają za osoby pozostające w stosunku pracy obowiązkowe składki na Fundusz Pracy, ustalone od kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, wynoszące w przeliczeniu na okres miesiąca co najmniej minimalne wynagrodzenie za pracę.

W myśl art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz. U. z 2006, Nr 158, poz. 1121 ze zm.) - składki na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych ustala się od wypłat stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 2 września 2009 r. (sygn. II UZP 6/09) wskazał, że pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy o dzieło zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy, na podstawie art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Teza ta jest aktualna również w stosunku pracowników wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia (zgodnie z wyrokiem SN z dnia 14 stycznia 2010r. sygn. I UK 252/09). W uzasadnieniu w/ w uchwale Sąd Najwyższy stwierdził, że przepis art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy dwóch sytuacji. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych umów prawa cywilnego (w tym umowy zlecenia), przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy. Drugą, jest wykonywanie pracy na podstawie m.in. umowy zlecenia przez osobę, która umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest to, że będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą, jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, zawartej z nim lub inną osobą. W konsekwencji, nawet, gdy osoba ta (pracownik) zawarła umowę zlecenia z osobą trzecią, to pracę w jej ramach wykonuje faktycznie dla swojego pracodawcy (uzyskuje on rezultaty jej pracy). Można też wskazać, że art. 8 ust. 2a dotyczy z reguły takiej pracy wykonywanej na podstawie umowy cywilnoprawnej na rzecz pracodawcy, która mogłaby być świadczona przez jej wykonawcę w ramach stosunku pracy z tym pracodawcą, z tym, że musiałby on wówczas przestrzegać przepisów o

godzinach nadliczbowych, powierzeniu pracownikowi do wykonywania pracy innej niż umówiona (art. 42 § 4 k.p.) i innych ograniczeń i obciążeń wynikających z przepisów prawa pracy.

Podstawowym skutkiem uznania osoby wskazanej w art. 8 ust. 2a za pracownika, jest objęcie jej obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi, chorobowym i wypadkowym tak, jak pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). W związku z tym osoba ta podlega obowiązkowi zgłoszenia do wymienionych ubezpieczeń społecznych. Obowiązek ten obciąża płatnika składek (art. 36 ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Jest on także zobowiązany obliczać, rozliczać i przekazywać składki co miesiąc do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (art. 17 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Ponadto, płatnicy składek w stosunku do pracownika, obliczają części składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe finansowane przez ubezpieczonych i po potrąceniu ich ze środków ubezpieczonych przekazują do Zakładu (art. 17 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Pracodawca, ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu stosunku pracy, powinien więc w opisanej wyżej sytuacji zsumować wynagrodzenie z umowy cywilnoprawnej z wynagrodzeniem ze stosunku pracy.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, w świetle zebranego w niej materiału dowodowego brak jest jakichkolwiek dowodów na potwierdzenie forsowanej przez pozwanego tezy, iż w istocie zainteresowani jako pracownicy (...) Sp. z o.o. zawierali zlecenia ze Spółką (...) celem świadczenia pracy w ramach tychże umów na rzecz swojego pracodawcy. Zainteresowani A. M., D. M. i M. Z. realizowali przedmiotowe umowy cywilnoprawne zawarte z (...) poprzez świadczenie usług ochroniarskich (a w zasadzie nadzoru nad tymi usługami) na rzecz zleceniodawcy czyli firmy (...) spółka z o.o. Usługi w ramach zawartych umów świadczyli na obiektach, w których ochronę sprawował (...), a nie Spółka (...). Zainteresowana M. S. świadczyła czynności w ramach umowy o pracę i umowy zlecenia co prawda w tym samym miejscu i godzinach ale oddzielnie na rzecz pracowników pracodawcy i spółki (...), dokonując rejestracji swoich czynności na rzecz tych ostatnich w specjalnym zeszycie. Tym samym art. 8 ust. 2 a ustawy systemowej nie mógł mieć w sprawie zastosowania, ten stanowi bowiem, że za pracownika, w rozumieniu ustawy uważa się osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczeniu usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje prace na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. W wyroku z dnia 6 lutego 2014 r. II UK 279/13 LEX Nr 1436176 Sąd Najwyższy wskazał, że dla celów ubezpieczeń społecznych zarówno wykonywanie pracy na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą, jak i zawartych wprawdzie z osobą trzecią ale gdy praca wykonywana jest na rzecz pracodawcy, jest traktowane tak jak świadczenie pracy w ramach klasycznego stosunku pracy łączącego jedynie pracownika z pracodawcą. Przepis ten został wprowadzony ustawą z dnia 30 grudnia 1999 r. (ustawą z dnia 23 grudnia 1999 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, Dz.U. z 1999 r. Nr 110, poz. 1256) po to aby wyeliminować sytuacje gdy w ramach umowy cywilnoprawnej ubezpieczony wykonywał te same obowiązki, które świadczył w ramach umowy o pracę, wskutek czego pracodawca nie musiałby zatrudniać pracownika w większym wymiarze czasu pracy lub w godzinach nadliczbowych i odprowadzać składki na ubezpieczenia społeczne od wyższego wynagrodzenia (patrz uzasadnienie wyroku Sąd Apelacyjny w Katowicach z dnia 6 czerwca 2013 r. III AUa 1924/12). Taka sytuacja w niniejszej sprawie nie zachodzi albowiem z materiału dowodowego zebranego przez sąd nie wynika, aby zainteresowani realizując umowy zlecenia łączące ich z firmą (...) świadczyli w istocie - pośrednio lub wprost usługi na rzecz swojego pracodawcy czyli (...), usługi, których tenże byłby beneficjentem. Zajmowali się oni bowiem nadzorem nad prawidłowością świadczonych usług ochroniarskich czy też usług sprzątania na obiektach ochraniających przez (...), a nie (...) i świadczeniem usług pielęgniarskich (M. S.) na rzecz pracowników spółki (...). Obiekty na których zainteresowani A. M., D. M. i M. Z. wykonali czynności nadzorcze należą do kontrahentów spółki (...), a nie (...). W zasadzie nie wiadomo na jakiej podstawie organ rentowy doszedł do wniosku, że istniejący stan faktyczny uzasadnia zastosowanie art. 8 ust. 2 a ustawy systemowej. Zakład Ubezpieczeń Społecznych oparł się wyłącznie na tej okoliczności, iż obie spółki łączą umowy cywilnoprawne o współpracy, które były realizowane przez pracowników jednej spółki na rzecz drugiej i za które wystawiono faktury w latach 2011-2013. Pozwany nie dokonał jednak ustaleń, czy w przypadku zainteresowanych realizowali oni w ramach umów zlecenia zawartych z (...) , szersze (ramowe) umowy pomiędzy obiema spółkami. Wobec zaprezentowanych rozważań prawnych i

przy uwzględnieniu wniosków wyprowadzonych na skutek przeprowadzonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych postępowania kontrolnego zważyć należało, iż dokonane przez pozwanego ustalenia, w konsekwencji których została wydana zaskarżona decyzja w żadnej mierze nie uprawniały organu ubezpieczeniowego do wyprowadzenia zaistnienia konstrukcji z art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Podkreślić bowiem należy, iż do przedmiotowych wniosków w pierwszej kolejności nie uprawniał fakt zawarcia pomiędzy spółkami umowy o współpracy. Nie był również wystarczający do wyprowadzenia wskazanych wyżej wniosków fakt, że obie Spółki mają zbliżony zakres prowadzonej działalności gospodarczej. Jedynym argumentem, który pozwalałby na zastosowanie przez ZUS konstrukcji z art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych byłby wyprowadzony na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego wniosek, iż zainteresowani faktycznie wykonywali - w ramach zawartych umów zlecenia – czynności na rzecz swojego pracodawcy, przy czym sytuacja ta była zamierzona w celu obejścia przepisów, z tym też zamiarem spółki zawarły umowy o współpracę lub też wykorzystywały łączącą je wcześniej umowę. Przepis art. 8 ust. 2a ustawy systemowej wprowadził wyjątek od reguły przyjętej w art. 9 ust. 1 ustawy systemowej, że umowa zlecenia jest zwolniona z obowiązku ubezpieczenia społecznego w sytuacji, gdy występuje u tej samej osoby obok umowy o pracę. Przepis ten został wprowadzony z dniem 30 grudnia 1999 r. (ustawą z dnia 23 grudnia 1999 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, Dz. U. z 1999 r. Nr 110, poz. 1256), po to, aby wyeliminować sytuacje, gdy w ramach umowy cywilnoprawnej ubezpieczony wykonywałby te same obowiązki, które świadczył w ramach umowy o pracę, wskutek czego pracodawca nie musiałby zatrudniać pracownika w większym wymiarze czasu pracy lub w godzinach nadliczbowych i odprowadzać składki na ubezpieczenie społeczne od wyższego wynagrodzenia. W świetle uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r., przesłanką decydującą o uznaniu za pracownika osoby świadczącej w ramach umowy zlecenia pracę na rzecz swojego pracodawcy, jest to, że w ramach takiej umowy, wykonuje faktycznie pracę dla swojego pracodawcy (uzyskuje on rezultaty jej pracy). Użyty w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej zwrot "działać na rzecz" użyty został w innym znaczeniu, niż w języku prawa, w którym działanie "na czyją rzecz" może się odbywać w wyniku istnienia określonej więzi prawnej (stosunku prawnego). Stosunkiem prawnym charakteryzującym się działaniem na rzecz innego podmiotu jest stosunek pracy, do którego istotnych cech należy działanie na rzecz pracodawcy (art. 22 k.p.). Również wykonujący zlecenie "działa na rzecz zleceniodawcy" (art. 734 in. k.c.). W kontekście przepisu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej zwrot ten opisuje zatem sytuację faktyczną, w której należy zastosować konstrukcję uznania za pracownika. Jest nią istnienie trójkąta umów, tj.

- 1) umowy o pracę,
- 2) umowy zlecenia między pracownikiem, a osobą trzecią i
- 3) umowy o podwykonawstwo między pracodawcą i zleceniodawcą.

Pracodawca w wyniku umowy o podwykonawstwo przejmuje w ostatecznym rachunku rezultat pracy wykonanej na rzecz zleceniodawcy, przy czym następuje to w wyniku zawarcia umowy zlecenia/świadczenia usług z osobą trzecią oraz zawartej umowy cywilnoprawnej między pracodawcą i zleceniodawcą (vide - Konstrukcja uznania za pracownika w prawie ubezpieczenia społecznego). Konsekwencją konstrukcji uznania za pracownika jest konieczność opłacania przez pracodawcę składki na ubezpieczenie społeczne za osobę, z którą została zawarta umowa zlecenia, tak jak za pracownika. Stosownie do przepisu art. 32 ustawy systemowej pracodawcę obciąża zatem także obowiązek poboru i odprowadzenia do ZUS składki na ubezpieczenie zdrowotne za osobę "uznaną za pracownika". Jednak w ocenie Sądu powyższe okoliczności nie uprawniają jeszcze do uznania, że zostały spełnione przesłanki z art. 8 ust. 2 a , ważnym elementem jest istnienie po stronie dwóch podmiotów gospodarczych woli zawarcia umowy o wzajemnej współpracy jedynie w celu obejścia przepisów w zakresie obowiązku ubezpieczeń społecznych lub w celu niezgodnego z prawem obniżenia należnych składek, nie można natomiast ingerować w swobodę prowadzenia działalności gospodarczej w taki sposób, aby doprowadzić do sytuacji, w której spółki, które faktycznie stanowią odrębne podmioty działalności gospodarczej bez względu to, czy skład wspólników jest taki sam, czy też w skład ich zarządu wchodzi te same osoby, nie mogłyby zawierać umowy o współpracę w sytuacji, gdy osoby będące pracownikami w jednej z nich byłyby zleceniobiorcami drugiej spółki. Jednocześnie należy zauważyć, na co wskazano już wyżej, że obowiązek wykazania, że doszło do naruszenia przepisów bądź ich obejścia należy do organu ubezpieczeniowego, który winien nie tylko przeprowadzić właściwe postępowanie wyjaśniające przed wydaniem decyzji, ale też zgłaszać

dowody potwierdzające zasadność zaskarżonej decyzji przed Sądem. W przeciwnym razie dochodzi do sytuacji, w której sąd przyjmuje charakter sądu karnego, a podmiot gospodarczy musi wykazać, że nie naruszył przepisów, ani też nie zmierzał do ich obejścia. W przedmiotowej sprawie organ rentowy nie podjął żadnego działania w celu wykazania dowodami, że zaskarżona decyzja jest w pełni uzasadniona, ograniczając się do stwierdzenia, że podtrzymuje stanowisko w niej zawarte, tymczasem, jak wskazano wyżej, oparte ono zostało na okolicznościach, które same nie mogą stanowić podstawy do jej wydania, tj. stwierdzeniu, że spółki łączyły umowy o współpracę, a także osoby wspólników. Sąd na podstawie przeprowadzonych dowodów nie stwierdził, aby Spółki (...) zawarły umowę o współpracy z zamiarem obejścia przepisów i uzyskania korzyści (zaoszczędzenia na składkach ubezpieczeniowych od pracowników) Trzeba zauważyć, że Spółki prowadzą odrębną działalność gospodarczą, poza osobami wykonującymi czynności w ramach umów zlecenia, mają też swoich pracowników. Nie wykazano też, aby w ramach prowadzonych przez spółki działalności i zawartej umowy o współpracę doszło do poufnych ustaleń mających na celu zmniejszenia kosztów działalności Spółek. Nie można też twierdzić, aby faktycznym beneficjentem pracy zainteresowanych był ich pracodawca, albowiem faktyczny zysk z ich czynności w ramach umów zlecenia uzyskiwał zleceniodawca, czyli Spółka (...).

Mając na uwadze powyższe ustalenia i rozważenia Sąd Okręgowy uznał, że wniesione odwołania zasługują na uwzględnienie na mocy art. 477 § 2 k.p.c., zmienił zaskarżone decyzje, jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach orzeczono w myśl art. 98 k.p.c. w zw. z § 11 ust. 2 oraz § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349). W sprawach, w których wniesiono odwołanie od decyzji organu rentowego ustalającej obowiązek ubezpieczenia oraz określającej wymiar składek, wynagrodzenie radcy prawnego ustala się według § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.), a nie na podstawie § 11 ust. 2 tego rozporządzenia (tak w postanowieniu z dnia 12 listopada 2012 r. III AUz 290/12 SN). Niniejsza sprawa jest sprawą dotyczącą wymiaru składek (powiększonych o składki należne od wynagrodzenia uzyskanego przez zainteresowanych z tytułu umów zlecenia), tym samym stawki minimalne wynoszą – w odniesieniu do M. S. - 60zł, A. M. - 60 zł, M. Z. - 600 zł, D. M. - 60 zł, co łącznie złożyło się na zasadzoną w punkcie 2 wyroku kwotę 780 zł kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Ewa Milczarek